

FJALA E DEPUTETES MERITA BAKIU

E ENJTE DATA 15 QERSHOR 2023

E nderuara, zonja Kryetare!

Të nderuar kolegë,

Sot po diskutohet për disa ndryshime në ligjin nr.69/2012 “Për arsimin parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”. Arsimi është baza e zhvillimi të një kombi. Sa më i arsimuar të jetë një komb, aq më shumë shanse ka që ekonomia e një vendi të rritet, të përparojë në drejtim të teknologjisë dhe të inovacioneve, duke përmirësuar mirëqenien e qytetarëve të saj dhe duke garantuar një zhvillim të qëndrueshëm për gjeneratat. Ky ndryshim vjen në një moment kur problematikat për arsimin parauniversitar janë të shumanshme, të mprehta, ku mungon vizioni, vullneti dhe politikat për ta përmirësuar këtë situatë. Kujtoj këtu se jemi të renditur në treshen e fundit në rajon në testin ndërkombëtar të Pisa-s, gjë që tregon se diçka çalon si në mësimdhënie apo në kurrikula. Kurrikulat janë unike në rajon e më gjerë për sa i përket përshtatshmërisë së tyre. Përmbajtja e kurrikulave, e planeve, e programeve dhe teksteve mësimore do të vijojnë të jenë po ato, të cilat shquhen për moskonsiderimin e nevojave dhe të mundësive të nxënësve dhe për kundërtitë e konfliktit që ato kanë me principet filozofike e psikopedagogjike të hartimit të tyre. Unë mendoj se nuk jemi vonë për të bërë një analizë të plotë të kurrikulës apo edhe të teksteve që kanë 10 apo edhe 16 vjet, që janë marrë nga Britania e Madhe, ku shumë gjëra kanë ndryshuar, sidomos në teknologjitë e informacionit, dhe ne duhet të bëjmë përshtatjen tonë sa më shpejt.

Në gjykimin tonë ky projektligj do të donte më shumë kohë për shqyrtim edhe për faktin se ndryshimet e sjella janë në kundërshtim me pretendimin e rritjes së cilësisë në arsim, ato nuk sjellin asgjë të re. Është më mirë që disa situata të rregullohen me udhëzime, me rregullore dhe me akte nënligjore, pa ndërhyrë në mënyrë frekvente në ligj, ashtu siç po ndodh në këtë rast. Kjo pasi edhe në amendimet e sjella së fundi bëhet fjalë për disa institucione që ekzistojnë dhe që janë legjitimuar edhe me udhëzim të ministrit të Arsimit. Në nenin 1, ku flitet për termin “Shkollë e bashkuar”, ky institucion shkollor është i përcaktuar njëloj siç po vjen sot. Ju kujtoj se kjo rregullore ka dalë me urdhër të ministrit të Arsimit nr.31, datë 28.01.2020 dhe është ende në fuqi. Neni 1, pika 5/2, thuhet: “Qendër burimore dhe aftësi të kufizuara”. Edhe ky amendim më duket i panevojshëm për sa kohë që në ligjin nr.69/2012 kemi nene që flasin në mënyrë të posaçme për këtë kategori nxënësish. Amendimi i neni 55 duket thjesht burokraci për të legjitimuar drejtuesit më frymë tërësisht politike në drejtimet e shkollave tona. Ju vetë keni sjellë me këmbëngulje një ndryshim ligjor, ku drejtuesit e institucionit të arsimit parauniversitar duhet të kishin patjetër shkollën e drejtorëve, por mjafton që një kandidat të jetë regjistruar në shkollën e drejtorëve dhe emërohet përkohësisht drejtor. Në amendamentin e neni 55, që përkon me nenin 8, të projektligjit, thuhet se drejtuesi i shkollës shkarkohet në rast se konstatohet se pas emërimit si drejtor i IPAP-ve bën pjesë në forumet drejtuese të partive politike. Këtu kemi të bëjmë me dy standarde, pasi drejtori i institucionit vendor përgjegjës është vetë në forumet më të larta politike, jo anëtar, si drejtues i lartë forumesh vendore dhe qendrore, por edhe në asamblenë e PS-së. Në nenin 6, pika 4, thuhet se drejtuesi i IPAP-it shkarkohet nëse ka kryer shkelje procedurale të zhvillimi të provimeve kombëtare të arsimit bazë dhe të Maturës Shtetërore. Drejtuesi i IPAP-it nuk ka

asnjë mundësi të ndikojë apo të jetë pjesë e Maturës Shtetërore, pasi është i përjashtuar nga ky proces. Neni 12, pika 2, me të cilin mund të jemi dakord në parim, duhet të rishikohet mirë edhe nga juristët, pasi nuk e dimë se si mund të klasifikohen veprat e pahijshme. Neni 13 mund të ezaurohej fare mirë me urdhra dhe udhëzime, për sa kohë ligji lejon hapësira për shkollimin e fëmijëve me aftësi të kufizuara. Në përfundim, ardhja e këtij projektligji me shumë ngut nuk justifikohet as nga përmbajtja e tij dhe as nga risitë që sjell. Ndryshimet do të ishin shumë të pranueshme nëse në to do të përfshiheshin amendime për shkollat, si: zgjatja e orarit të qëndrimit të nxënësve, duke u dhënë mundësi të shprehin pasionet e tyre; ndihma me programe të veçanta për fëmijët me vështirësi në të nxënë, për t'i kapërcyer këto vështirësi; programe të veçanta për nxënësit elitare në fusha të ndryshme; programe për trashëgiminë kulturore, historike dhe për albanologjinë, të cilat zënë pak vend në kurrikulën tonë të arsimit parauniversitar; shtimi i kabineteve të informatikës, të historisë, arteve dhe zejeve që në moshë të herët; programe trajnimi falas për mësuesit dhe jo marrje kreditesh me lekë, siç ndodh sot me mësuesit shqiptarë; masa të thella për depolitizimin e plotë të shkollave dhe për rritjen e cilësisë përmes dijeve bashkëkohore, me infrastrukturë bashkëkohore; bonuse për mësuesit që pranojnë të punojnë në zona të thella, siç ndodh edhe me shumë praktika të mira jashtë vendit. Për të gjitha këto arsye, sikurse e përmenda, ndryshimet nuk sjellin asgjë të re në drejtim të rritjes së cilësisë, të procesit të mësimdhënies dhe të mësimnxënies. Faleminderit!